

SKOGFRØVERKET

Stiftelsen Det norske Skogfrøverk

Landbruksdepartementet
Avd. for skog- og ressurspolitikk
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 2003 / 3213	Doknr.: 34
Mottatt 03 JUN 2004	Avekr.: 481
Saksbehandler: ASR/UFi/BLD	Mottatt: 03 JUN 2004
Kopli:	Saksbehandler:
Saksnr.:	Doknr.:
Landbruksdepartementet	Dato: 28.05.04

Deres ref.:

Vår ref.: ØME

Dato: 28.05.04

Samarbeidsformer i skogforskningen – Høringsuttalelse

Vi viser til Landbruksdepartementets høringsbrev datert 11.03.04. Vedlagt er Skogfrøverkets høringsuttalelse. Uttalelsen ble diskutert på styremøte den 28.05.04 og godkjent av et samlet styre.

Øyvind Meland Edvardsen
Daglig leder

Olav Kaveldige
Styreleder

Birkebeinervn. 11

Postboks 118

2301 Hamar

Tlf. 62 51 98 70

Fax 62 51 98 79

E-mail:

skogfroverket@

skogfroverket.no

Organisasj.nr. NO

976 001 583 MVA

Høringsuttalelse fra Stiftelsen Det norske Skogfrøverk

Samarbeidsformer i skogforskningen – Høstelandgruppas innstilling

Innledning

Landbruksdepartementet nedsatte den 28. november i 2003 et utvalg bestående av John Høsteland, Gunnar Gundersen og Anne Fikkan, for å se på fremtidig organisering av skogforskningen. Høstelandutvalget besøkte Skogfrøverket vinteren 2004, og fikk en redegjørelse om virksomheten og om fremtidens utfordringer for skogfrøforsyningen. Den 11. mars ble utvalgets innstilling formidlet til berørte institusjoner og andre høringsinstanser. Rapporten fra Høstelandutvalget inneholder flere mangler om de berørte institusjoner og deres funksjoner. Det kan skyldes at utvalget ble gitt svært dårlig tid for sitt arbeid. Den videre prosessen gis også liten tid da Landbruksdepartementets innstilling skal være klar til høstens budsjett framlegg.

Skogfrøverket vil avgrense sin høringsuttalelse til å vurdere vår virksomhets funksjoner i forhold til framtidige rammebetingelser, i og utenfor en fusjonert institusjon.

Skogfrøverkets rolle og funksjoner

Skogfrøverket er i Høstelandsutvalgets rapport trukket frem som et forskningsinstitutt. Vi får tolke det som en anerkjennelse over kvaliteten på det arbeidet som utføres ved vår institusjon. Beskrivelsen er likevel ikke dekkende i denne sammenhengen, da virksomheten er en produksjonsbedrift som driver foretning med ideelt formål og utfører forvaltningsoppgaver på oppdrag fra Landbruksdepartementet. Forvaltningsoppgavene består av frøavl og skogplanteforedling, kontrolloppgaver, informasjonsoppgaver og sanking av frø i områder med sjelden og dårlig frøsetting. Kontrolloppgavene er mangesidige og består av frøtesting, sertifikattjenester ved import og eksport, offentlige statistikker for frø- og plantesalg, OECD-rapportering, nasjonalt register for skoglig formeringsmateriale, drift av frøavlsdatabase og register for referansenummer.

Andel av forvaltningsmidler

Det arbeidet som nå er initiert av Landbruksdepartementet har til formål å styrke skogforskningen, samtidig som forskningen skal bli mer uavhengig av bevilgninger fra Staten. Dette innebærer nødvendigvis på sikt samlede reduserte offentlige bevilgninger til de institusjoner som sammen vil utgjøre den fusjonerte enhet. I den sammenheng er det viktig å være klar over at Skogfrøverket er den minste institusjonen av de fire som er foreslått fusjonert. Skogfrøverket er samtidig den institusjonen som mottar minst offentlige midler av de fire, både totalt og som andel av budsjettet. I perioden fra stiftelsen ble etablert har den relative andelen forvaltningsmidler av inntektsbudsjettet vært økende. Endringen skyldes i hovedsak nedgangen i frøsalget. På utgiftssiden har imidlertid forvaltningsandelen hele tiden vært større da Skogfrøverket har brukt betydelige deler av salgsinntektene for å holde frøavlssarbeidet på et rimelig nivå. Dette langsiktige arbeidet krever forutsigbare rammevilkår for å kunne sikre skogbruket kvalitetsfrø og bedre plantemateriale gjennom skogplanteforedling.

Skogfrøverket og forskningen

Høstelandutvalget sier at vår virksomhet vil komplettere Skogforsk og NLH på vesentlige kompetanse- og funksjonsområder. Spørsmålet som det må tas stilling til er imidlertid om nyttevirkningen er gjensidig for norsk skogfrøforsyning. Skogforsk har i liten grad all den kompetansen som Skogfrøverket etterspør. Skogforsk er en viktig samarbeidspartner, men ikke nødvendigvis den viktigste. Innenfor frøtesting er ISTA (International Seed Testing Association), Mattilsynet og Skogforsk i Sverige de viktigste samarbeidspartnere for Skogfrøverket når det gjelder faglig oppdatering og utveksling av erfaring. Innenfor utvikling av metoder for frøbehandling har Skogforsk i Sverige vært sentrale og vil fortsatt være det i fremtiden. Når det gjelder herdighetstesting av planter har Skogfrøverket samarbeidet med Högskolan i Dalarna, som har utviklet den såkalte E-C metoden. Skogfrøverket deltar også i utviklingsarbeid sammen med Oppland Skogselskap. Det er først og fremst innenfor områdene genetikk og statistikk hvor Skogforsk i dag kan tilby tjenester som Skogfrøverket etterspør. På disse områdene har vi i dag allerede et utmerket samarbeid. Det viser bare hvor viktig gode relasjoner er uavhengig av organisasjon og samarbeidsavtaler. Skogfrøverket må ha en bred kontaktflate mot mange miljøer. Dette er viktig for å opprettholde et høyt nivå på våre tjenester til skognæringen ved å hente kompetansen der den finnes.

Skogfrøverket er en kjøper av forskningstjenester og er nettopp den type aktører i skognæringen som det bør bli flere av. En dynamisk, anvendt forskning trenger kompetente, krevende brukere og kunder. Den beste strategien vil derfor være å sette Skogfrøverket i stand til å etterspørre relevant, fremtidsrettet FoU på selvstendig grunnlag.

Fusjonering – samlokalisering

Høstelandutvalget nevner i en bisetning fordelene av å bli en del av et faglig bredt og høykompetent miljø, fortrinnsvis som et resultat av full sammenslåing og fysisk samlokalisering av virksomhetene. Besparinger i administrasjon ved en sammenslåing, kan for utenforstående virke opplagte. Det tror vi ikke vil være tilfelle med Skogfrøverket. Skogfrøverket er i dag en organisasjon med flat struktur. Det utføres mye fagarbeid og lite administrasjon. Ledelsen har hatt og har en sterk faglig profil og dette forventes også av næringen og av våre kunder. Det dreier seg om tillit til at organisasjonen er godt faglig utrustet. Besparinger i form av regnskaps-, arkiv- og sekretærfunksjoner vil sannsynligvis fort bli borte som følge av at administrasjonen i større grad må kjempe innenfor en større organisasjon om økonomiske rammer for sin seksjon. Med andre ord kan det føre til mer administrative oppgaver og mindre frøavl og skogplanteforedling. Det er en lite ønskelig utvikling som sterkt vil svekke Skogfrøverket i forhold til de viktige funksjoner som fortsatt skal utføres. Vår virksomhet har helt spesielle behov og vil sannsynligvis ikke fungere tilfredstillende uten egne regnskapsfunksjoner.

En fysisk sammenslåing er ikke hensiktsmessig for Skogfrøverket. Det er ikke uten grunn at den nasjonale institusjonen for frøforsyning ble lagt til Hamar. Det var ganske enkelt den beste lokaliseringen i forhold til lagring av kongler, logistikk og nærhet til det sentrale skogbruket. Disse forholdene gjelder også i dag, men nå er det også slik at de viktigste skogfrøplantasjene finnes i Mjøs-området. En lokalisering til Ås vil føre til en mindre effektiv bruk av arbeidstiden samtidig som det må påregnes reise- og diettkostnader for nesten alt utarbeid og derved økte kostnader i frøavlen

Skogfrøforsyningens utfordringer

Skogfrøforsyningens utfordringer løses ikke ut fra et ønske om å styrke skogforskningen, men må løses uavhengig og har andre forutsetninger enn hva som er tilfelle for skogforskningen. Skogfrøverket har vært igjennom flere omstruktureringer i de seinere år. Vedtaket om å la Skogfrøverket drifte skogfrøplantasjene og den praktiske foredlingsvirksomheten var riktig og viktig. Den gangen mente myndighetene at skogforskningen ikke skulle utføre disse forvaltningsoppgavene. Privatiseringen av Statens Skogfrøverk var et annet grep for å bidra til en mer kostnadseffektiv drift av frøforsyning og skogplanteforedling. Etter vår vurdering er det ikke behov for en ny omorganisering av skogfrøforsyningen nå.

Landbruksdepartementet bør søke å finne gode næringsrettede løsninger sammen med Skogfrøverkets administrasjon og styre. De viktigste utfordringene består i å kvalitetssikre foryngelsesarbeidet ved å blant annet sørge for at det plantes i større utstrekning enn hva som er tilfellet i dag. En annen svært viktig målsetning må være å få etablert et frøavlsfond i samarbeid med forvaltning og næring for å øke aktiviteten og sikre stabile rammevilkår for denne forvaltningsoppgaven. Det er helt nødvendig med økte ressurser for å nå målet om bedre frø for skogbruket. I forhold til avvirkningsprognosene fra NIJOS, må vi forvente et betydelig større behov for frø om 15–20 år.

Kostnadseffektivt verktøy for forvaltningen

I utredningen er ”en stor og slagkraftig enhet” brukt som et hovedargumentet for at Skogfrøverket skal bli fusjonert med en ny skogforskningsorganisasjon. For Skogfrøverket har det vist seg at det å være en liten, effektiv og smidig organisasjon er best for denne form for virksomhet. Vi vil minne om situasjonen fra i fjor, hvor vi mistet nesten 40 % av salgsinntektene våre i løpet av noen uker. Årsaken til at man raskt greide å gjøre tilpasninger som påvirket årsresultatet i en positiv retning skyldtes bl.a. kort tjenestevei innen organisasjonen. Skogfrøverket er allerede en svært kostnadseffektiv organisasjon og det synes klart at besparinger i form av strukturendringer må betraktes som marginale. Det er vår klare oppfatning at et ønske om ytterligere besparinger må føre til redusert aktivitet. Det er viktig å minne om at Skogfrøverket utfører forvaltningsoppgaver til en lav kostnad. Skogforsk har inntil nylig utført en del forvaltningsoppgaver på vegne av Skogfrøverket. Nå er det redusert kraftig på bruken av mannskaper fra Skogforsk da dette blir for kostbart.

Identitet i næringen

Det er også viktig å være oppmerksom på at for en så liten virksomhet som Skogfrøverket er en identitet i næringen svært viktig. Skogfrøverket har etter hvert opparbeidet seg en sterk identitet og tillit blant kunder og næringen ellers. Skogfrøverket har ved flere anledninger vært nevnt som skogbrukets hemmelige tjenester. Det er nok en overdrivelse som mer hentyder til at virksomheten har et større faglig spenn enn hva de fleste er klar over. Ved en samordning med Skogforsk og flere, risikere Skogfrøverket å bli skogbrukets glemte tjenester.

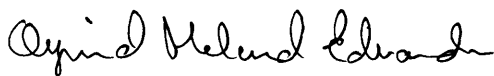
Næringsutvikling på Innlandet

Det bør tilslutt nevnes at regjeringen er opptatt av næringsutviklingen i Innlandet. I Mjøsa regionen er det også en målsetning om å bli ledende på anvendt bioteknologi. Her har Skogfrøverket en rolle som et viktig ledd i etableringen av en næringsklynge innenfor bioteknologi på planter. Skogfrøverket mener at det ligger utviklingsmuligheter i tilknytning til beslektede virksomheter på plantesiden i Hamar regionen. Det er betenkelig ut fra næringsutviklingen i regionen at både Skogbrukets kursinstitutt og Skogfrøverket eventuelt skal flyttes ut av regionen. En styrking av skogkompetansen i regionen er mer naturlig enn å svekke den.

Konklusjon

Landbruksdepartementet har i dagens Skogfrøverk et faglig kompetent og kostnadseffektivt redskap for å ivareta og utvikle de funksjoner som ligger til institusjonen. Det er viktig å ta vare på og å utvikle dette fagmiljøet og forbedre rammevilkårene for virksomheten. Dette bør gjøres ved å styrke frøavlslaget og ved at et samlet skogbruk setter sterkere fokus på foryngelse av skog. En sammenslåing og en eventuell samlokalisering vil i betydelig grad svekke norsk skogfrøforsyning. Skogfrøverkets styre og administrasjon finner den framlagte skissen for sammenslåing lite hensiktsmessig for å ivareta norsk skogfrøforsyning og skogplanteforedling.

Høringsuttalelsen er behandlet og vedtatt i styremøte i Det norske Skogfrøverk den 28. mai 2004.

Øyvind Meland Edvardsen
Daglig leder

Olav Kaveldiget
Styreleder